

Sint Eustatius, 31 oktober 2021.

Geacht SECAR-bestuur en -management,

Met betrekking tot de opgravingen bij het vliegveld hebben wij - de groep bezorgde Statianen - vanaf het moment dat we ons bewust waren wat er gaande was, het standpunt ingenomen dat wat er ook gebeurt, een en ander in nauw overleg met de Stataanse bevolking moet plaatsvinden.

Voor sommigen is het toch emotioneel dat voorouders van nog niet eens zo heel bijzonder lang geleden, op een slavenkerkhof zijn begraven en waarin 'zomaar' wordt gewroet door archeologen, zonder enig overleg met de bevolking (in feite dus nabestaanden van de overleden slaven).

Dus zodra er enige bekendheid aan werd gegeven (al dan niet geforceerd door discussies erover op het eiland) hebben wij een standpunt ingenomen dat kortweg neerkomt op "eerst een plan, eerst overleg, eerst voorlichting, dan pas graven en onderzoeken". Van dit alles is helemaal niets terechtgekomen en de status is nu als volgt (althans, voor zover ons bekend): "rust bij de stukken, een commissie van onafhankelijke experts stelt een advies op".

Die vermeende onafhankelijkheid hebben wij direct al bekritiseerd, immers de opdrachtgever van het SECAR-onderzoek, zijnde de regeringscommissaris, is tevens de installateur van de commissie van experts. De afhankelijkheid is dus enorm: hetgeen de regeringscommissaris als uitkomst wenst, zal door de commissie als "advies" worden genoteerd.

Door zo te handelen stelt men ons inziens de eigen wetenschappelijke integriteit ter discussie. De echte wetenschapper zal zich immers beroepen op zijn of haar onafhankelijkheid en wars zijn van politieke sturing hierin. Maar goed, wij zijn geen wetenschapper en hebben in die zin dan ook geen 'gewetensnood'.

Voor zover wij zijn geïnformeerd speelt in de wereld van archeologie en antropologie, voor zover onderzoek wordt verricht aan op te graven of opgegraven menselijke overblijfselen, de ethiek een niet onbelangrijke rol. Anders gezegd, het onderzoek moet passen in het beeld dat nabestaanden hieromtrent is geschetst. Waar de grenzen precies liggen weten wij ook niet maar "gewoon maar doorgraven" in een omgeving waarin de nabestaanden daarin niet unaniem staan te juichen, lijkt ons buiten die grenzen te liggen.

Omdat niet goed bekend is of was hoe de gevoelens hieromtrent lagen, is er - initieel - maar gemakshalve geen enkele voorlichting gegeven, zodat de werkzaamheden ongestoord konden plaatsvinden. Nadat een townhallmeeting niet langer kon worden vermeden is enige openheid van zaken gegeven waarna gevoelens van protest bij de bevolking konden worden waargenomen.

Nu ligt het onderzoek stil, waarschijnlijk ook in samenhang met het orkaanseizoen dat nog tot december duurt, maar op enig moment is de "kust weer veilig" en met een te verwachten positief (want politiek zo gestuurd) beeld van de commissie van experts, zullen de stilgelegde werkzaamheden wellicht wederom een aanvang nemen.

Tot op heden is ons niet helder of SECAR op enigerlei wijze zich binnen deze of gene ethisch kader heeft willen werken dan wel dat hier gewoon geld kan worden verdiend aan een klus. Gegeven de ophef die heeft plaatsgevonden kan het zijn dat latente gevoelens bij SECAR-gerelateerde wetenschappers van "hé, kan dit eigenlijk wel zomaar..." nu tot oprechte gewetensvragen zijn volgroeid en dat ook SECAR zich binnen een verantwoord ethisch kader eerst antwoord wil weten op vragen als "willen we eigenlijk wel doorgaan" en "heeft dit onderzoek wel voldoende en het juiste draagvlak".

Omdat er nu nog tijd en gelegenheid is om dit soort vragen op een rustige manier te overleggen en te overdenken, verzoeken wij het SECAR-bestuur en -management om een visie omtrent dit "project". Graag vernemen wij van u uw visie.

Met vriendelijke groet,
namens en met een groep bezorgde Statianen,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

<https://excav.jhtm.nl>